

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej: **P., s. r. o.**, so sídlom P., Bratislava, IČO: X., zastúpená advokátskou kanceláriou F., s.r.o., so sídlom G., Bratislava, IČO: X., proti povinnému: **R.**, nar. X., bytom Veľká Okružná X., Partizánske, **o vymoženie príslušenstva pohľadávky vo výške 200,85 eur a trov exekúcie**, vedenej na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 5Er/1396/2008, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8CoE/5/2013-37 z 28. mája 2013, takto

r o z h o d o l :

- I.** Návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a.**
- II.** Dovolanie oprávnenej **o d m i e t a.**
- III.** Povinnému náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a.**

O d ô v o d n e n i e :

Súdny exekútor požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len Exekučný poriadok) na základe notárskej zápisnice sp. zn. N 6795/2005, NZ 66600/2005 zo 17. 12. 2005 spísanej notárom JUDr. O. (ďalej len notárska zápisnica). Okresný súd Partizánske uvedenej žiadosti vyhovel a súdneho exekútora poveril vykonaním exekúcie.

Okresný súd Partizánske uznesením č. k. 5Er/1396/2008-12 z 28. 02. 2013 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekúciu zastavil. Zastavenie exekúcie odôvodnil poukazom na ust. § 58 ods. 1 a § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku a konštatoval, že exekučným titulom je notárska zápisnica, ktorá bola spísaná na žiadosť Mgr. T., na základe plnej moci udelenej mu dlžníkom (povinným) splnomocnením obsiahnutým v zmluve o úvere. Ten v mene povinného uznal dlh v plnom rozsahu. Ďalej súd uviedol, že zmluva o úvere, na podklade

ktorej bol exekučný titul vydaný, neobsahuje náležitosti predpokladané zákonom o spotrebiteľských úveroch, hoci ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Predložená zmluva neobsahuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Absencia tohto údaju nemá síce za následok neplatnosť zmluvy, avšak takáto zmluva sa ex lege považuje za bezúročnú a bez poplatkov. Predmetom uznania dlhu, ktoré je spísaná v exekučnom titule, teda nemohlo byť aj uznanie poplatkov a úroku z omeškania, pretože poskytnutý úver bol bezúročný a bez poplatkov. Je teda nepochybné, že v notárskej zápisnici uznaný dlh v čase jeho uznania v uznannej výške neexistoval. Z predloženého exekučného titulu nie je možné zistiť, aká časť z uznaného plnenia predstavuje istinu a aká časť predstavuje poplatok za poskytnutie úveru, prípadne aká časť úveru už bola v tom čase splatená. Zákonné plnenie preto nie je možné oddeliť od plnenia nezákonného a notárska zápisnica je preto v celom rozsahu nevykonateľná. Podľa názoru exekučného súdu už samotné vydanie exekučného titulu bolo v rozpore s princípom ochrany spotrebiteľa, pretože splnomocnenie pre advokáta na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu súd považuje za nekalú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. Celé splnomocnenie na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán zmluvy o úvere na škodu dlžníka - spotrebiteľa, ktorý bol prinútený pod hrozbou zmluvnej pokuty nechať sa zastupovať splnomocnencom, ktorého vopred určil veriteľ. Preto ho súd považuje za nekalú podmienku v spotrebiteľskej zmluve a ipso facto za neplatnú. Aj ďalšie podmienky v predloženej spotrebiteľskej zmluve súd považuje za nekalé. Ide najmä o dojednanie poplatku za poskytnutie úveru, ktorý prevyšuje podstatným spôsobom poplatky za poskytnutie spotrebiteľských úverov bankami. Ďalej je nekalou podmienkou aj dojednanie úroku z omeškania vo výške 0,25% denne (91,25% ročne). Povinný sa pri vydaní exekučného titulu musel podrobiť vôli tretej osoby určenej výlučne oprávnenou. Súd má preto dôvodné pochybnosti o tom, že predložená notárska zápisnica je prejavom vôle povinného. Súd má možnosť a zároveň povinnosť zabezpečiť ochranu spotrebiteľa tým, že zabráni, aby bol spotrebiteľ viazaný nekalou podmienkou, a aby na základe exekučného titulu vydaného na podklade takejto nekalej podmienky bol vystavený exekúcii. Preto súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju.

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podala odvolanie oprávnená a z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie vydal vyšší súdny úradník, pričom sudca nemienil odvolaniu vyhovieť (č. I. 34), bolo odvolanie podľa § 374 ods. 4 vety prvá a druhá Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) predložené Krajskému súdu v Trenčíne ako súdu odvolaciemu.

Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 8CoE/5/2013-37 z 28. 05. 2013 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a návrh oprávnenej na prerušenie konania zamietol. Návrh na prerušenie konania nepovažoval za dôvodný, pričom poukázal na ust. § 36 ods. 5 Exekučného poriadku. Zároveň uviedol, že je úlohou vnútroštátneho súdu určiť, či sa má zmluvná podmienka v konkrétnej veci považovať za nekalú vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia zmluvy a z tohto dôvodu prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru EÚ nepredkladal. K námietkam oprávnenej v odvolaní uviedol, že odvolací súd v dôsledku neplatného plnomocenstva podľa § 39 Občianskeho zákonníka, považoval za neplatné vyhlásenie Mgr. T. v predmetnej notárskej zápisnici, v dôsledku čoho notárska zápisnica nespĺňa podmienky materiálne vykonateľného exekučného titulu. Ďalej odvolací súd dodal, že podľa § 58 ods. 1 Exekučného poriadku v platnom znení exekúciu možno zastaviť na návrh alebo bez návrhu. Z uvedeného vyplýva, že súd je oprávnený a povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie. Preto súd prvého stupňa správne postupoval, keď skúmal aj po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie ex offo, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie exekučného konania v danej veci. Súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorá tieto požiadavky nespĺňa aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená (R 58/1997). Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 17. 10. 2013.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne podala oprávnená (ďalej aj dovolateľka) dovolanie. Oprávnená (ďalej aj dovolateľka) tiež dovolanie, v ktorom uviedla, že súdy rozhodli „nad rámec zverenej právomoci“ (§ 237 písm. a/ O. s. p.), konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.), oprávnenej odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) tým, že nezohľadnili jej námietky, konali bez pojednávania a dokazovania, porušili zásadu kontradiktórnosti a nerešpektovali jej právo na to, aby jej právna vec bola rozhodovaná na základe správneho právneho základu, súčasťou ktorého je aj výklad práva Európskej únie, v konaní sa dopustili inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), pretože nesprávne zistili

skutkový stav a nevykonali náležité dokazovanie a napadnuté rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Dovolateľka žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiadala, aby bolo dovolacie konanie prerušené podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a Súdnemu dvoru Európskej únie boli predložené prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní.

Povinný a ani súdny exekútor sa k dovolaniu oprávnenej písomne nevyjadrili.

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako Najvyšší súd SR) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne podala včas oprávnená, zastúpená v dovolacom konaní v súlade s § 241 ods. 1 vetou druhou O. s. p., skúmal ďalej, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

K podobnému návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania sa už Najvyšší súd SR vyjadril vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých tá istá oprávnená vystupovala v procesnom postavení dovolateľky. V prejednávanej veci Najvyšší súd SR konštatuje, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a/ výkladu zmlúv; b/ platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Európskej únie. Pokiaľ ale procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je žiadny dôvod pre prerušenie konania. V danom prípade išlo zo strany súdov nižších stupňov o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov (Občianskeho zákonníka alebo Exekučného poriadku). Ako príklad Najvyšší súd SR uvádza rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/301/2012 z 21. 03. 2013, sp. zn. 4Cdo/304/2012 a sp. zn. 7Cdo/174/2012 obidve z 31. 05. 2013, sp. zn. 4Cdo/319/2012 z 24. 06. 2013, sp. zn. 4Cdo/399/2012 a sp. zn. 4Cdo/369/2012 obidve z 31. 07. 2013, na ktoré Najvyšší súd SR v podrobnostiach poukazuje s tým, že s právnymi závermi v nich vyjadrenými sa stotožňuje aj v preskúmvanej veci. S poukazom na uvedené dovolací súd návrh na prerušenie konania ako nedôvodný zamietol.

II. V ďalšom Najvyšší súd SR bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či oprávnenou podané dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolateľkou napadnuté uznesenie však nevykazuje znaky žiadneho z nich. Dovolanie oprávnenej preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nie je prípustné.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým dovolacím námietkam oprávnenej, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jej dovolania podaného aj v preskúmvanej veci, sa už dovolací súd vyjadril vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých tá istá oprávnená vystupovala v procesnom postavení dovolateľky. Ako príklad uvádza Najvyšší súd SR rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/174/2012 z 31. 05. 2013, sp. zn. 4Cdo/369/2012 a sp. zn. 4Cdo/409/2012 obidve z 31. 07. 2013, sp. zn. 5Cdo/374/2012 a sp. zn. 4Cdo/24/2013 obidve z 22. 08. 2013, sp. zn. 4Oboer/85/2013 z 30. 09. 2013, sp. zn. 4Oboer/101/2013 z 31. 10. 2013 a sp. zn. 7ECdo/146/2013 z 29. 01. 2014, na ktoré Najvyšší súd SR v podrobnostiach poukazuje s tým, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach (ako aj v ďalších rozhodnutiach iných senátov obchodnoprávneho, aj občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zverejnených na webovom sídle Najvyššieho súdu SR v kategórii „Rozhodnutia“), sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku Najvyšší súd SR konštatoval, že:

1. prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná iba ak súd rozhodol o veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán; rozhodovanie súdov v exekučných veciach však vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku),
2. vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nie je rozhodnutím o veci samej, preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle v § 237 písm. d/ O. s. p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/205/2011 z 01. 02. 2012 a tiež Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 254/2012 z 13. 06. 2012),
3. nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd pri skúmaní, či je exekučný titul vykonateľný (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), vychádza z tvrdení oprávnenej v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu a nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.), lebo je postačujúce, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu,
4. exekúciu možno vykonať aj na podklade notárskej zápisnice, ktorá má náležitosti uvedené v § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku; ak tieto náležitosti nemá, nejde o vykonateľný exekučný titul. Ak je za exekučný titul označená notárska zápisnica, je exekučný súd povinný skúmať, či na jej podklade možno vykonať exekúciu (porovnaj R 58/1997). Pokiaľ notárska zápisnica nie je vykonateľný exekučný titul, je exekúcia neprípustná, čo je dôvod na zastavenie exekučného konania (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 151/2011 a sp. zn. I. ÚS 155/2011). Najdôležitejšou náležitosťou notárskej zápisnice ako exekučného titulu je súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. Ak niekto ako zástupca vysloví za povinnú osobu takýto súhlas napriek tomu, že nie je oprávnený za ňu konať, nejde o súhlas povinnej osoby. Zastupovať iného nemôže ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného (§ 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka) – o taký prípad ide tiež vtedy, keď určitý nebankový subjekt má vopred vytypovaného „zástupcu“ druhej zmluvnej strany, následné úkony ktorého sledujú nie záujmy ním zastupovanej zmluvnej strany, ale záujmy nebankového subjektu. Dohoda o zastúpení je v tomto prípade neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka), preto je absolútne neplatný aj zástupcom udelený „súhlas“ s vykonateľnosťou notárskej zápisnice, v dôsledku čoho chýba podstatná náležitosť jej materiálnej vykonateľnosti (§ 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku),

5. rovnako nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie, či k návrhu na vykonanie exekúcie pripojený exekučný titul je formálne aj materiálne vykonateľný, nevykonal na pojednávaní za prítomnosti účastníkov konania; obdobne, teda aj bez nariadenia pojednávania, vykonania dokazovania a osobnej účasti oprávnenej, môže exekučný súd dospieť k tomuto záveru aj pri riešení identickej otázky (vykonateľnosti exekučného titulu) v neskorších štádiách exekučného konania (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 160/2013 z 28. 02. 2013, v zmysle ktorého vnútroštátny súd je povinný „vyšetrovaním“ ex offo zisťovať skutkový stav na účely efektívnej ochrany spotrebiteľa podľa úniového práva),
6. nedôvodná je námietka oprávnenej, že jej súdy svojím postupom odňali možnosť konať pred súdom, keďže vo veci nebolo nariadené pojednávanie v zmysle § 57 ods. 5 Exekučného poriadku; súd prvého stupňa túto povinnosť nemal aj keď vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, urobil tak však uznesením z 28. 02. 2013, teda po účinnosti zákona č. 230/2012 Z. z. (účinný od 09. 08. 2012 do 31. 12. 2012), ktoré túto povinnosť súdu prvého stupňa ukladalo; odvolací súd v tomto prípade postupoval v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p., ak o odvolaní oprávnenej rozhodol bez nariadenia pojednávania,
7. skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv oprávnenej. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Právne závery uvedené pod bodmi 1. až 7. zastáva Najvyšší súd SR aj v preskúmvanej veci a sa stotožňuje s názorom súdov nižšieho stupňa, že v danom prípade notárska zápisnica nie je vykonateľný exekučný titul.

Dovolací súd osobitne k námietke oprávnenej, že súdy jej neumožnili viesť kontradiktórne konanie, poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 zo 07. 05. 2014 o návrhu na zjednotenie právnych názorov senátov Ústavného súdu Slovenskej republiky ohľadom zabezpečenia záruk kontradiktórnosti konania, v ktorom prijal stanovisko, že pri preskúmvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúmvaní žiadosti exekútora na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia) a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávnenej, je povinný dať jej možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania. V prípade, že tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávnenej vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku však postačuje, ak je oprávnenej táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.

V súvislosti s námietkou dovolateľky, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, keďže v danom prípade dovolanie oprávnenej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O. s. p. prípustné a vady uvedené v § 237 písm. a/, d/, e/ a f/ O. s. p. (ani žiadne iné procesné vady v zmysle citovaného ustanovenia) zistené neboli, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ako neprípustné odmietol, a to bez toho, aby sa zaoberal napadnutým rozhodnutím z hľadiska jeho vecnej správnosti.

III. V dovolacom konaní procesne úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech v konaní nemala (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Keďže muj však trovy v dovolacom konaní nevznikli, dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, 30. januára 2015

JUDr. Gabriela Mederová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.